

حسادت روابط صحیح اجتماعی را بهم می زند

یک پژوهشگر فلسفه و عرفان اسلامی گفت: حسادت موجب خیرچینی و نمامی و غیبت و تهمت می شود و به طور کلی روابط صحیح اجتماعی را بهم می زند و خواهید دید که آرام آرام رذایل اخلاقی را به جای فضایل اخلاقی می نشاند.

یک پژوهشگر فلسفه و عرفان اسلامی گفت: حسادت موجب خیرچینی و نمامی و غیبت و تهمت می شود و به طور کلی روابط صحیح اجتماعی را بهم می زند و خواهید دید که آرام آرام رذایل اخلاقی را به جای فضایل اخلاقی می نشاند.

دکتر علی محمد صابری، استاد گروه فلسفه دانشگاه فرهنگیان در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد اینکه، از نظر اسلام حسادت چیست و راه درمان آن کدام است گفت: حسادت یکی از رذایل اخلاقی است. ولی بعضی ها سوال می کنند که این رذیلت را هم خدا آفریده است همین طور کبر و بخل و دیگر رذایل اخلاقی را که از همدیگر زائیده می شوند. اما حسادت و دیگر رذایل را خدا نیافریده است. بلکه خداوند رقابت را آفریده است.

وی افزود: درواقع دو انسان می توانند به کمالات و ویژگی های همدیگر توجه و نگاه کنند و از همدیگر سر مشق بگیرند. نکات مثبت را از همدیگر الگو بگیرند و با همدیگر مشورت کنند. از تفکر و اندیشه و اصلاح نمایی دیگران استفاده کنند و به طور کلی زندگی خودشان را با مشورت و رقابت، با الگو گرفتن از آدمهای کاملتر، پیش ببرند. در اینجا رقابت اگر یک جنبه ثابتی داشته باشد یعنی اینکه از خداوند بخواهیم آن فردی که از ما جلوتر است و پیش می رود الگویی برای ما می تواند باشد و موجبات رشد ما را هم فراهم کند، این کار بسیار مطلوب و پسندیده است. اما اگر در این اندیشه باشیم که جلوی رشد و تعالی دیگران را بگیریم و سد راهی برای او شویم این مسئله نه سودی برای ما دارد و نه سودی برای او دارد.

صابری اظهار داشت: می گویند الحسود لایسود یعنی حسود تنها ضرر و زبانی که می رساند به خودش است. سعدی داستانی را در گلستان بیان می کند که می گوید درویش برای هر کس دعا می کند که بیماری اش شفا یابد اما برای حسود هیچ کاری نمی تواند بکند زیرا حسود از خود در رنج است و خود را عذاب می دهد و موجبات رنج دیگران را فراهم می آورد.

این محقق و پژوهشگر حوزه فلسفه و عرفان اسلامی تصریح کرد: به طور کلی حسادت از مقایسه خود با دیگران پدید می آید البته اگر به صورت رقابت باقی بماند تبدیل به یک فرشته فضیلت آمیز اخلاقی در وجود ما می شود. اما ما آن را به بچه شیطانی به اسم حسادت تبدیل می کنیم. اما مقایسه در حسادت نه در رقابت کار صحیحی نیست. زیرا اولین کسی که خودش را با دیگری مقایسه کرد ابلیس بود. ابلیس به خدا گفت مرا از آتش آفریدی و آدم را از خاک، چرا برای آدم سجده کنم و او را برتری بر من دادی. این حسد و تکبر ابلیس باعث شد که از مقام بالایی که داشت سقوط کرد. یک نمونه از حسادت را در قابیل می بینیم، قابیل نسبت به هابیل حسادت کرد و اولین کینه و دشمنی را بر روی زمین به وجود آورد و موجبات قتل برادرش را فراهم کرد.

صابری عنوان کرد: حسادت نوعی نیروی منفی است که از جانب شیطان نفس وارد می شود و ما می خواهیم آن را به دیگران منتقل کنیم و صحیح نیست که ما خود را با دیگران مقایسه کنیم. باید بدانیم که همانطوری که خداوند یکتاست مخلوقاتش هم یکتا هستند یعنی روزی های گوناگون داده است؛ روزی ما با دیگران قابل مقایسه نیست که بگوییم کم یا زیاد است. علم و دانش و استعدادها ما با دیگران قابل مقایسه نیست؛ هرکسی را مختص خودش آفریده است. برای همین سعدی می گوید به روز نیک کسان گفت تا غم نخوری/ بسا کسا که به روز تو آرزومندست. نباید دست بالای خود را ببینیم و حسد بورزیم. رقابت عیبی ندارد ولی حسادت ایراد دارد. باید بیشتر پایین دستهای خودمان را ببینیم و همیشه شاکر نعمت های الهی باشیم و بر مشکلات هم صبور و حلیم باشیم.

وی در مورد اینکه ریشه های روانی و فکری حسادت به کجا بر می گردد هم اظهار داشت: ریشه هایی که ممکن است حسادت را به وجود آورد یکی به حکومت و جامعه بر می گردد. وضع بد اقتصادی و فاصله طبقاتی، اول تخم حسادت را می افکنند و بعد دشمنی و عداوت می آورند و امنیت اجتماعی جامعه را هم زیر سوال می برند.

این محقق و پژوهشگر حوزه فلسفه و عرفان اسلامی تصریح کرد: یک بخشی دیگر از ریشه حسادت به خود افراد و خانواده ها بر می گردد. یعنی وقتی پدر و مادر در این زمینه تربیت نشده باشند متأسفانه فرزندان هم تربیت نخواهند شد و کلام ما ارزشی نخواهد داشت. در اخلاق، عمل مهم است در عمل اگر پدر و مادری حسادت نوزند و نسبت به فامیل همدیگر با محبت باشند و خود را برادر و خواهر همدیگر بدانند این رفتار بر فرزندان هم تأثیر می گذارد. همچنین در ازدواجها باید زوجین هم طبقه هم باشند تا محبت حسد ه بخوا، به همد نماند.

وی در مورد اینکه آثار و عواقب حسادت بر زندگی فردی و اجتماعی افراد جامعه چیست گفت: اول اینکه حسادت دل را تیره و تار می کند. دل را پر از کینه می کند و بعد تخم کینه و دشمنی را می کارد. روابط صحیح و سالم را از بین افراد جامعه از بین می برد. واژه های ایثار و فداکاری و گذشت و محبت را بی معنا می کند. نکته بعد اینکه انسان را از علم دور می کند و در جهالت فرو می برد زیرا حسادت برای آدمهای کوتاه بین و همی است نه برای آدمهای فهیم. همچنین تربیت را متوقف می کند نفس به هیچ وجه از شیطان رهایی پیدا نمی کند و همین حسادت است که تخم دروغ و گناهان دیگر را می نشاند. حسادت موجب خیرچینی و نمامی و غیبت و تهمت می شود. و به طور کلی روابط صحیح اجتماعی را بهم می زند و خواهید دید که آرام آرام رذایل اخلاقی را به جای فضایل اخلاقی می نشاند.